

Werkgroep Slechtvalk Nederland, jaaroverzicht 1994

Jan Biemans

De Werkgroep Slechtvalk Nederland werd opgericht eind 1993 naar aanleiding van het broedgeval op de Limburgse centrale om een meer officieel tintje te geven naar toekomstige sponsors. Het devies luidt: "studie, bescherming en uitbreiding". Dat er een verdere uitbreiding in Nederland komt, staat vrijwel vast. We hoeven er maar op te wachten en naar het zich laat aanzien niet al te lang! Een subsidie-aanvraag voor de aanschaf van een goede telescoop werd niet gehonoreerd. Vele gesprekken met eigenaren van exceptionele gebouwen echter wel. Het gevolg is dat we op een zestal nieuwe plaatsen een nestkast hebben aangebracht. De achterliggende gedachte is dat vanuit het Duitse Nordrhein-Westfalen een snelgroeiende populatie gebouwenbroeders ons land nadert (1993: 26 uitgevlogen jongen, 1994: 16 uitgevlogen jongen). De dichtstbijzijnde territoria liggen net over de grens bij Arnhem/Nijmegen en in Zuid-Limburg. Er werd contact gelegd met de AGW (Arbeitsgemeinschaft Wanderfalkenschutz), een werkgroep van de Naturschutzbund Deutschland, in de persoon van Dr. Peter Wegner. Een excursie onder zijn leiding volgde in de buurt van Keulen-Leverkusen. Op de jaarlijkse AGW-Seminar "Der Wanderfalke in Nordrhein-Westfalen" werd door ons op uitnodiging een dialezing verzorgd. Ook met Groot-Brittanië, Ierland en België werden contacten gelegd. Een artikeltje in "Limburgse Vogels" geeft een overzicht van de ontwikkelingen en tevens een oproep voor medewerking. En er werd veel gereisd, vooral voor de "studie" en de "uitbreiding". Wat dat laatste betreft zijn er aanwijzingen voor een nieuw territorium, wederom bij een bouwwerk.

Het Nederlandse broedgeval in 1994

Op de Limburgse centrale begon het bebroeden van de eieren op circa 19 maart. Op 2 april bleek dat kort ervoor de eieren waren stuk gegaan. Op de bodem van de nestkast hadden we een metalen rooster gelegd, dat samen met gaten in de bodem voor wat beluchting moest zorgen. Op het rooster lag een dik pak nestvulling. Het vrouwtje heeft de nestkom echter zo diep uitgekrabd dat de eieren op het rooster zijn beland. Door druk (broeden) zijn deze daarop gebroken. Het euvel werd verwijderd. Hoe groot het legsel is geweest, is niet bekend. Er volgde gelukkig een tweede legsel van drie eieren (maten: 51.3x41.6, 50.3x40.0 en 49.4x41.8 mm). Op 29 mei bevat het nest twee jongen van vier dagen en één jong van twee dagen oud. Op 15 juni werden ze geringd met een vogeltrekstationring en een kleurring. Kleurringen zijn belangrijk om een verdere uitbreiding te volgen. Het bleken twee mannetjes en één vrouwtje te zijn. Nooit eerder waren op de Limburgse centrale mannetjes uitgevlogen. We waren extra verheugd omdat mannetjes vaak in de buurt van hun geboorteplaats een nieuw territorium vestigen. Helaas zijn rond de uitvliegdatum alle jongen verdwenen.

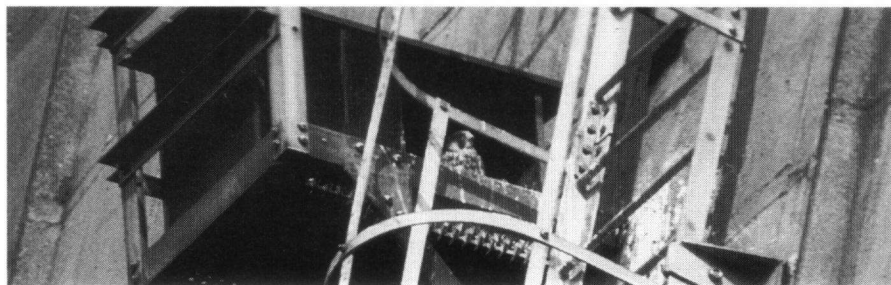
Op 28 juni werden vanuit de vaste observatiepost voor het laatst drie jongen gezien; op 5 juli werden voor het laatst twee jongen gezien, nog steeds in of voor de nestkast. Het laatste jong werd op 14 juli, met een leeftijd van tenminste 48 dagen, zittend op ruim 80 meter hoogte tegen één van de twee koeltorens voor het laatst waargenomen. In deze periode is er tweemaal een nachtelijk onweer geweest met zware regen en windstoten. Mogelijk is dit de oorzaak van het verlies der jongen. Bij onze oosterburen is het recentelijk driemaal voorgekomen dat nauwelijks vliegvlugge jongen door de zuigkracht van in werking staande koeltorens in het koelwater zijn verdronken. Tijdens de warme zomer van 1994 waren beide koeltorens continue in bedrijf. We hebben het hele terrein nadien afgezocht, maar nooit overblijfselen van de jongen gevonden.

Op 19 april, 7 mei en 18 mei werd een derde slechtvalk op de centrale waargenomen, steeds een vrouwtje. Eenmaal betrof het een juveniel exemplaar met aan de linkerpoot een aluminium ring. Begin november werd er opnieuw een jong vrouwtje waargenomen.

In totaal werden dit jaar 143 prooi-resten verzameld van 17 soorten prooidieren. Duiven *Columba livia* en spreeuwen *Sturnus vulgaris* vormden het leeuwendeel, resp. 48% en 32%. De codes op de beide kleurringen van het adulte vrouwtje zijn deze zomer afgelezen. Via de AGW weten we nu dat de valk in mei 1988 op de Dom te Bamberg (Oberfranken) als nestjong is uitgezet. Dit is ongeveer 375 km in zuid-oostelijke richting van Limburg vandaan. Deze vogel heeft nu tenminste drie jaar gebroed (1992 t/m 1994).

Vogelaars die extra geïnteresseerd zijn in Slechtvalken, zo nu en dan potentiële uitbreidingslokaties bezoeken, gegevens hebben over (een) territoriumhoudende valk(en), zomerwaarnemingen hebben, balts hebben waargenomen, kleurringen hebben gezien of anderszins willen meewerken met de WSN, kunnen contact opnemen met de auteur, secretaris WSN. Het is ook mogelijk om donateur te worden van de WSN. Voor fl 15,- per jaar ontvang je tweemaal een nieuwsbrief.

Adres: Loon 30a, 5757 AC Liessel, 085-421626 of 04934-1696

Nestjonge Slechtvalk, Clauscentrale, Limburg, 9 juli 1994 (Jan Biemans)